

Gröna Bilister
Josefsdalsvägen 38A
733 37 Sala

Remissvar
Dnr 2021-829
10 juni 2021

Konsumentverket

Skickat till:

konsumentverket@konsumentverket.se
charlotte.soderlund@konsumentverket.se

Remissvar från Gröna Bilister gällande **föreskrifter om information om enhetspriser för alternativa drivmedel**

Gröna Bilister är en ideell förening som vill påskynda omställningen till en mobilitet som är anpassad till planetens gränser, till städers dyrbara utrymmen och till landsbygdens behov. Gröna Bilister är teknikneutrala och företräder inget särintresse när det gäller fordon, drivmedel eller val av mobilitetslösningar.

Gröna Bilister är tacksamma för möjligheten att lämna synpunkter på dessa föreskrifter, och vi bistår gärna Konsumentverket med fler synpunkter i det fortsatta arbetet för att uppnå ett fossilfritt, hållbart transportsystem.

Sammanfattning

Dessa föreskrifter är ett led i genomförandet av direktiv 2014/94/EU om infrastruktur för alternativa drivmedel, som säger att tankstationer ska visa jämförpriser för alternativa drivmedel. Genomförandeförordningen (EU) 2018:732 anger mer specifikt att jämförpriserna ska visas som bränslekostnad per 100 km, baserat på ett urval personbilsmodeller ”som är jämförbara åtminstone i fråga om vikt och effekt, men som använder olika bränslen.”

Det föreliggande förslaget till föreskrifter har enligt Gröna Bilister så stora brister att de riskerar att försvåra snarare än underlätta jämförelsen mellan drivmedel för konsumenten.

Metoden att ta fram referensfordon för vardera drivmedelstyp utgår från de mest sålda bilmodellerna av vardera typ. Det innebär att stora bilar avsedda för ett visst drivmedel kan komma att jämföras med små bilar avsedda för ett annat. Därmed riskerar föreskrifterna att gå på tvärs mot det ovan nämnda kravet i förordning (EU) 2018:732. Vi riskerar att jämföra äpplen med päron. Gröna Bilister föreslår en annan metod att ta fram referensfordon som mildrar detta problem.

Det är också olyckligt att vätgas undantas från prisjämförelsen, trots att vätgas uttryckligen pekas ut i EU-direktivet som ett drivmedel vars pris ska kunna jämföras med andra. Idag är vätgas ett ovanligt drivmedel i Sverige, men det finns stora planer för framtiden, och besväret att inkludera vätgasen i jämförelsen är mycket litet. Jämförpris bör även visas för publik snabbbladdning, vid sidan av jämförpriset för hushållsel.

Vidare ser Gröna Bilister inget skäl till förslaget att endast tankstationer som säljer minst tre alternativa drivmedel ska behöva visa jämförpriser, eftersom jämförelsen huvudsakligen kommer att verka som generell konsumentupplysning, snarare än som vägledning inför ett val konsumenten är på väg att göra här och nu på en viss tankstation.

Mycket bra är däremot förslaget att mer information om enhetspriserna och hur de beräknas ska finnas på Konsumentverkets webbplats bilsvar.se, och att hänvisning hit ska ges på informationsskylten på tankplatsen. Det ger berömvärd transparens.

Detaljerade synpunkter

Urval av referensfordon

Om Gröna Bilister förstår de föreslagna föreskrifterna rätt ska ett referensfordon med given förbrukning per körd sträcka väljas ut på följande vis. Först identifieras den karosserityp som nyregistrerats flest gånger föregående år. För varje typ av fordon, avsett för vart och ett av de drivmedel vars priser ska jämföras, identifieras sedan de tre bäst säljande modellerna med den utvalda typen av kaross. Referensbilens förbrukning för den givna drivmedelstypen väljs sedan som genomsnittet av dessa tre modellers förbrukning.

Det finns ett stort problem med denna urvalsprocedur. De mest populära bilarna avsedda för olika drivmedel kan vara olika stora. Risken för detta blir särskilt stort när utbudet och försäljningen av en viss biltyp är liten.

Vi kan ta etanolbilar som exempel. År 2018 var VW Golf MultiFuel den enda etanolbilen på marknaden. Den hade en förbrukning på 7,1 l etanol E85 per 100 km. Ett år senare var den betydligt större Ford Kuga E85 den enda etanolbilen på marknaden. Dess förbrukning var 10,4 l etanol E85 per 100 km. Med detta underlag skulle jämförpriset på etanol E85 ha stigit med över 45 procent från år 2018 till 2019, givet att priset vid pump var oförändrat. Detta blir helt vilseledande, eftersom den drastiska höjningen av jämförpriset *inte har något alls* med själva drivmedlet att göra – trots att syftet med föreskrifterna är att göra det möjligt att jämföra drivmedel på ett rättvist sätt.

Av detta skäl blir risken överhängande att denna urvalsprocedur i praktiken kommer att gå på tvärs mot instruktionen i EU-förordningen, att referensbilarna ska vara "jämförbara åtminstone i fråga om vikt och effekt".

Gröna Bilister föreslår i stället följande urvalsprocedur. För den utvalda karosseritypen beräknas medelvärdet av förbrukningen hos *alla* nyregistrerade bilar av dessa typer:

- Dieselmotorer som ej är laddhybrider
- Bensinmotorer som ej är laddhybrider (och inte heller kan drivas på fordonsgas)
- Elbilar
- Bränslecellsbilar drivna av väte

Dessa fyra förbrukningsvärden definierar motsvarande referensbilar. Genom att beräkna medelvärdet av alla nyregistrerade bilar snarare än de tre mest sålda modellerna minimerar vi de fluktuationer hos referensbilarnas förbrukning som beror på vilka modeller som råkar vara populärast ett visst år. Vi minimerar alltså det problem vi diskuterade ovan.

Förbrukningen hos referensbilen för fordonsgas (kg/100 km) beräknas sedan som förbrukningen hos referensbilen för bensin (l per 100 km) multiplicerat med en faktor som motsvarar det relativa energiinnehållet i den referensbensin som används vid test av bensinbilar i WLTP och den referensgas som används vid test av fordonsgasbilar (MJ/l bensin dividerat med MJ/kg gas). Enligt Gröna Bilisters uppgifter blir denna faktor cirka 0,62.

Denna procedur motsvarar antagandet att samma referensbil väljs för fordonsgas som för bensin, att denna tänkta bil antas kunna tanka både bensin och fordonsgas, och att verkningsgraden i dess motor är densamma oberoende av vilket av dessa två drivmedel som väljs.

Gröna Bilister föreslår motsvarande antaganden för att bestämma förbrukningen hos referensbilarna avsedda för etanol E85 respektive förnybar diesel HVO100. Det relativa

energiinnehållet i referensbensin och referens-E85 bör ge en faktor 1,35 som förbrukningen hos referensbilen för bensin ska multipliceras med för att få förbrukningen hos referensbilen för etanol E85. Det något lägre energiinnehållet i HVO än i konventionell diesel bör ge en faktor 1,05 som förbrukningen hos referensbilen för diesel ska multipliceras med för att få förbrukningen hos referensbilen för HVO100.

Denna alternativa procedur för att beräkna jämförpriserna hos fordonsgas, etanol E85 och HVO100 utgår från den valsituation varje konsument som faktiskt har möjlighet att välja drivmedelstyp står inför. Hon står på tankstationen med en given bil, och funderar på om det är mest fördelaktigt att tanka den med ett konventionellt eller ett alternativt drivmedel. Den procedur som föreslås i föreskrifterna motsvarar tvärtom det helt artificiella valet att (exempelvis) tanka den mest sålda fordonsgasbilen med fordonsgas eller den mest sålda bensinbilen med bensin. Det blir mycket sämre konsumentupplysning.

Antagandet i Gröna Bilisters förslag att motorns verkningsgrad är densamma oavsett drivmedelsval kan ifrågasättas. Exempelvis kan en ottomotor optimeras för etanol så att verkningsgraden blir högre för E85 än för bensin. Vi anser ändå att detta är det rimligaste och minst godtyckliga antagandet.

Vätgas bör inkluderas

Vätgas pekas ut i direktiv 2014/94/EU som ett alternativt drivmedel vars pris ska kunna jämföras med andra drivmedel. Ändå föreslås föreskrifter där jämförpris på vätgas inte ska ges, med hänvisning till att vätgasen ännu så länge är marginell som drivmedel i Sverige.

Det är sant att det idag bara finns fem tankstationer för vätgas i Sverige, men långt gångna planer finns på att bygga ut infrastrukturen. Generellt knyts stora förhoppningar till vätgasens roll i omställningen till ett fossilfritt samhälle. I transportsektorn gäller detta i synnerhet den tunga trafiken, men det finns även användningsområden för lätta fordon där vätgasens fördelar kommer till sin rätt.

Med detta i åtanke sänder det helt fel signaler att nonchalera vätgasen i dessa föreskrifter. Komplikationen och merarbetet det innebär att inkludera vätgasen i listan på jämförpriser är minimal. Omvänt skulle det kunna ge en vitamininjektion till satsningen på vätgas om släpptes in i värmen. Det skulle visa att den behandlades med respekt, på samma villkor som övriga alternativa drivmedel.

Att exkludera gasol är däremot rimligt, med tanke på att några framtidsplaner på att introducera gasol på bred front som drivmedel i Sverige knappast finns.

Publika snabbladdare bör inkluderas

Gröna Bilister instämmer i Konsumentverkets bedömning att det är svårt att ta fram ett genomsnittligt pris på el i alla publika laddstationer. Som konsumentupplysning är det dock av vikt att belysa det ofta höga priset på el i publika snabbladdningsstationer, och att jämföra detta pris med det mycket lägre kilometerpriset på hushållsel, och på andra alternativa drivmedel. Antalet operatörer som driver snabbladdningsstationer är hanterbart, och det bör vara möjligt att ta fram ett trovärdigt snittpris per kWh för dessa.

Gröna Bilister föreslår därför att jämförpris ges både för hushållsel och för el i snabbladdningsstationer, enligt lämplig definition.

Alla bemannade tankstationer bör inkluderas

Gröna Bilister ser inget skäl till Konsumentverkets förslag att endast tankstationer som säljer minst tre alternativa drivmedel ska behöva visa jämförpriser. Den anslagna listan på dessa jämförpriser kommer huvudsakligen att verka som generell konsumentupplysning. Det spelar mindre roll hur många av de drivmedel som faktiskt går att tanka på den station där man just nu råkar befinna sig.

Berömvärd transparens

Det är ett mycket bra förslag från Konsumentverket att det ska finnas hänvisning på listan över jämförpriser på tankstationen till en webbplats där fullständig information om enhetspriserna och hur de tas fram görs tillgängliga. Transparens är av stor vikt, i synnerhet i ett system av detta slag som är ganska komplext och beroende av vissa antaganden.

Det är också ett mycket bra förslag att informationen samlas just på Konsumentverkets webbplats bilsvar.se, eftersom annan konsumentupplysning om bilar ges här.

För Gröna Bilister

Marie Pellas, ordförande

Per Östborn, projektledare för Gröna Bilisters årliga rapport Drivmedelsfakta